

GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA :
BRAȘOVŪ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IEȘE ÎN FIECARE ȚI.

Pe un an 12 flor., pe șese luni 6 flor., pe trei luni 3 flor.

România și străinătate:

Pe un an 36 fr., pe șese luni 18 fr., pe trei luni 9 franci.

SĂ PRENUMERĂ:

la poște, la librării și pe la dd. corespondenți.

ANUNCIURILE:

6 seriă garmondă 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisori nefrancate nu se primesc. — Manuscrise nu se retrămît.

N°. 93.

ANULŪ XLVII.

Luni, Marți 12 (24) Iunie

1884.

BrașovŪ în 11 (23) Iunie!

Alegerile pentru parlamentul unghurescŪ s'au finitŪ erŪ în 10 (22) ale curenteŪ.

Finis coronat opus!

CelŪ din urmă județŪ, care a alesŪ a fostŪ județŪlŪ Sĕlagiului din Ungaria. Aici partida națională română a stăruitŪ cu energiă ca se fie alesŪ în cerculŪ Cehului Silvaniei bravulŪ ei conducătorŪ și fostŪ deputatŪ d. Georgiu PopŪ. GuvernulŪ a candidatŪ contra acestuia pe unŪ redactorŪ alŪ țiarului „Pester Lloyd.“ AcestŪ domnŪ Nemenyi — poporulŪ îi țice Nimenea — a fostŪ scosŪ din urnă cu forța, bunăoră cum a fostŪ alesŪ și fratele ministrului-președinte contra d-lui Brediceanu, la Bocșa română.

Nu se putea finŪ tragedia electorală — căci după cele întemplate nu-o mai putem numŪ comedie — fără ca partida dela putere sĕ mai dea o probă despre liberalismulŪ sĕu, de care sĕ ferĕscă Dumnețeu orŪ și ce poporŪ și orŪ și ce țeră.

Pre cândŪ biroulŪ de pressă dela Peșta făcea sĕ i se cante imnuri acestui „liberalismŪ“ alŪ d-lui Tisza în fōia guvernului italianŪ „Diritto“ din Roma, organele guvernului unghurescŪ terorissau cumplitŪ pe preoții și învĕțătorii români din Sĕlagiu, cari remăindŪ credincioși poporului lorŪ stăruiau pentru alegerea candidatului naționalŪ românŪ. Și nu se mulțumiră nici cu terorizarea, cândŪ vĕțură că învingerea se plĕcă pe partea RomânilorŪ, ci spre ai face imposibilŪ, îi aruncară în închisōre.

Telegrama, ce o publicămŪ mai la vale ne spune că și bărbații de încredere ai RomânilorŪ, domnii Nichita și DragomirŪ, au fostŪ respinși dela masa electorală în modŪ brutalŪ, făcĕndu-se asttelŪ cu neputință orice controlŪ din partele. AstfelŪ despotismulŪ maghiarŪ și-a încununatŪ victoria lui asupra dreptului și a libertății. ResultatulŪ a fostŪ că întrunŪ cercŪ românescŪ, unde toți simțĕu pentru candidatŪlŪ partideŪ naționale române, a fostŪ alesŪ unŪ nimenea, unŪ străinŪ, care nu cunōsce poporulŪ cu atātŪ mai puținŪ durerile lui.

Bine țicea d. Kaas în „Pesti Naplō“, că nu sunt de plânsŪ cei ce cu aceste mijlōce despotice au fostŪ învinși, ci este de plânsŪ sĕrmanulŪ poporŪ, care trăiesce sub o asemenea tirăniă.

Dĕcă chiarŪ Maghiarii din opozițiune se plângŪ de tirăniă, ce sĕ mai țicemŪ noi Români, cari suntemŪ prigonii și pentru naționalitatea noastră?

AmŪ primitŪ sciri și despre alegerea sĕvĕră în cerculŪ Bocșei-române. Mare a fostŪ entusiasmulŪ ce a domnitŪ între alegătorii români ai acestui cercŪ. CandidatulŪ lorŪ, d. CoriolanŪ BrediceanŪ, întrunise 1152 ear d. Tisza Laszlo numai 978 voturi. Alegerea celui dintăiu părea mai multŪ ca sigură. Atunci tiranii suridĕndŪ declarară, că tōte svĕrcolirile RomânilorŪ sunt zădărnice, căci candidatŪlŪ lorŪ trebuie se învingă. Așa era porunca. După ce votaseră tōte comunitățile guvernamentaliŪ șterseră o mulțime de alegători cari au votatŪ pentru BrediceanŪ din listă sub cuvĕntŪ, că etatea lorŪ nu era constatată și țĕrĕndŪ la urnă în ora ultimă o cĕtă de totŪ grupŪ de adunăturŪ, cari nici nu erau alegători,

făcură ca Tisza se aibă 1041 ĕră BredicĕnŪ numai 1035 voturi.

Tirăniă la CehulŪ Silvaniei, tirăniă la Bocșaromână, tirăniă pretutindenea.

Și după nisce alegerŪ făcute astfelŪ sub presiunea cea mai nerușinată, cu terorisarile cele mai neauțite și chiar cu întrebuițarea forței brutale, organulŪ nemțescŪ alŪ guvernului din Peșta esclamă cu patosŪ și cu îngâmfare:

„DomnŪirea și conducerea politică a partideŪ liberale maghiare este din nou întemeiată.“

AdevĕratŪ că ea este întemeiată, dĕr nu pe mulțumirea, ci pe indignațiunea, nu pe bucuria, ci pe măhnirea, nu pe simpatia, ci pe antipatia popōrelorŪ, neluândŪ afară nici pe celŪ maghiarŪ.

AdevĕratŪ că guvernulŪ d-lui Tisza a eșitŪ învingătorŪ și din aceste alegerŪ, dĕr o asemenea învingere înainte orŪ și căruŪ omŪ, care vede ceva mai departe, este unŪ desastru pentru regatulŪ s-lui StefanŪ și pentru libertatea lui. De aceea țicemŪ: pōte că pentru momentŪ sĕ se fi reîntemeiatŪ despotismulŪ partideŪ dela putere, dĕr în realitate alegerile aceste au sguduitŪ bazele supremației raseŪ maghiare mai cumplitŪ, decătŪ le-a fostŪ sguduitŪ odinōră pierderea bătaliei dela MohaciŪ.

Sciri telegrafice.

(Serv. part. alŪ „Gaz. Trans.“)

Pesta, 22 Iunie. — Ađi au fostŪ aleși liberalii: Ambrus, Nemĕnyi și Lōrĕnczi; independentŪ: Tōrs.

Lemberg, 22 Iunie. — Ploile au încetatŪ și apele au începutŪ a scăde.

Roma, 22 Iunie. — În Potremoli a esplodatŪ fabrica de prafŪ; au fostŪ 30 de morți și 17 greu răniți.

Telegramă particulară a „Gaz. Trans.“

Zilău, 22 Iunie.

La CehulŪ Silvaniei, față de G. PopŪ este o presiune ne mai pomenită: preoții și docenții ni se închidŪ; bărbații de încredere Nichita și DragomirŪ suntŪ respinși în modŪ brutalŪ. Indignațiunea e la culme.

Cronica țilei.

Intre deputații români aleși, se află și d. Petru Mihalyi, fratele episcopului, alesŪ în cerculŪ Vișeuului, comitatulŪ MaramureșŪ, cu concursulŪ opozițiunei moderate.

O telegramă din Bucuresci cătră „Pester Lloyd“ comunică, că guvernulŪ românŪ a opritŪ esportulŪ lănei și alŪ peilorŪ. Nu scimŪ, guvernulŪ unghurescŪ sĕu celŪ românŪ a luatŪ acĕsta măsură, destulŪ că câțiva Români puși în serviciulŪ unghurescŪ au esplotatŪ acĕsta, țicĕndŪ, că oprirea a fostŪ o urmare a nereușiteŪ candidatului guvernamentalŪ la alegerea de deputatŪ în cerculŪ SăcelelorŪ.

MiercurŪ sĕra 6 Iunie, „Societatea de lectură,“ a studențilorŪ dela liceulŪ românŪ de aici a ținutŪ ședința publică de incheierea anului școlarŪ în sala liceului. Sala gema de lume, care alergase sĕ-și încante inima la farmeculŪ unorŪ producțiuni timbrate prin serioșitatea și maturitatea lucrărilorŪ tinerilorŪ studenți. Ședința de MiercurŪ face onōre atātŪ studențilorŪ cātŪ și corpului profesoralŪ, care scie deșteptă în elevŪ încă din frageda-letate zelulŪ de muncă intelectuală seriōsă. Dĕcă tōte liceele romănescŪ mergŪ paralelŪ cu liceulŪ de aci, atuncŪ ne putemŪ mândri cu noua generațiune, care va scŪ se-și facă totŪ cu atăta zelŪ și datoria cătră națiunea, din care face parte.

GuvernulŪ unghurescŪ, speriatŪ de marea emigrațiune a nefericitorŪ cetățeni din fericita (!) Ungariă, a datŪ ordinŪ, ca să nu se mai libereze pașapōrte atātŪ de lesne.

In Galiția ostică Jidovii cāștigă mereu pământuri. In districtulŪ Horodena au trecutŪ în timpulŪ din urmă, în posesiunea JidovilorŪ 50 de proprietăți țĕrănescŪ și 20 de moșii domnescŪ.

M. S. Regele RomânieŪ a semnatŪ decretulŪ, care promulgă noua constituțiune și legea electorală.

Plecarea MM. LL. Regele și Regina RomânieŪ la Sinaia o fostŪ hotărită pe ađi LunŪ.

Se anunță țiarului „L'Indep. Roumaine,“ că Dr. Râmniceanu și-ar fi datŪ demisiunea de profesorŪ la facultatea de medicină

VinerŪ pe la ôrele 9, spune „Românul,“ studenții universitariŪ s'au întrunitŪ la societatea „Unirea“ spre a desbata asupra celorŪ petrecute. Pe la ôrele 11, întorcĕndu-se dela întrunire, vĕțură nisce necunoscuți, cari se bătĕu și se împinseră asupra lorŪ. Dĕnșii spunŪ, că spre a înlatură orŪ ce scandalŪ, cerură intervențiunea unui d. procurorŪ ce trecea. VĕțĕndŪ că dĕnsulŪ nu face nimicŪ, se reîntōrseră cătră piața teatrului. D. prim-ministru țĕcĕndŪ în acĕlŪ momentŪ, se strigă: „josŪ d. BrătianŪ.“ AtuncŪ se încinse o încăierare și d. FlorianŪ, studente în dreptŪ, avŪ capulŪ spartŪ și fu dusŪ la poliție. D. Kirculescu, greu lovitŪ, fu transportatŪ la spitalulŪ Colțea. N-se spune, că s'au făcutŪ mai multe arestări printre cari dd. Rădulescu și Bacalbașa, studinți în dreptŪ.

S'a formatŪ unŪ comitetŪ de apĕrare a studențilorŪ univesitariŪ în contra brutalităților agențilorŪ polițienescŪ. ComitetulŪ e compusŪ din advocați distinși.

Sămbĕtă, spune același țiarŪ, afacerea studențilorŪ în contra D-rului Râmniceanu la spitalulŪ Colțea s'a judecatŪ înainte Secției II. corecțională. Studenții au fostŪ apĕrați de cei mai iluștri jurisconsulți, între cari chiar profesorii facultății de dreptŪ.

Se vorbește, spunŪ țiarele din Bucuresci, că sucesorulŪ d-lui AurelianŪ, actualulŪ ministru alŪ cĕltelorŪ, va fi d. Maiorescu.

„L'Indĕpendance roumaine“ ne spune că studenții universitariŪ, ne mai crețĕndu-și viața sigură, au hotăritŪ sĕ pōrte arme cu ei spre a se putĕ apĕră în contra violențelorŪ.

Același țiarŪ e informatŪ, că în loculŪ d-lui Chițu va ocupa portofoliulŪ ministerului de interne d. Cogălniceanu.

CetimŪ totŪ în acĕlŪ țiarŪ, că în Turnu-SeverinŪ, în CaracalŪ și în Iași s'ar fi făcutŪ manifestațiuni în contra votului domeniului corōnei.

„La Grĕce“ din Atena comunică, că printr'unŪ decretŪ regalŪ pedĕpsa cu mōrte a 43 de condamnați, a fostŪ schimbată în muncă silnică pe viață.

Același țiarŪ află, că în Sparta o femeie de 65 de ani a născutŪ o fată, avĕndŪ o păreche de mustăți, cari ar face gelosŪ pe regele Victor Emanuel, dĕcă ar trăi. Celelalte părți ale corpului sunt acoperite cu pene.

La 29 Iunie sĕu la 6 Iulie se va desvĕli în Wels în modŪ sĕrbătōrescŪ statua de bronzŪ a împĕratului IosifŪ.

Din Bucuresci ni se scrie, că arhitectulŪ Schwamberger și-a împușcatŪ comptabilulŪ, care zace acum pe patulŪ de mōrte în spitalulŪ Colțea. ArhitectulŪ, care după comiterea faptului fugise, a fostŪ prinsŪ în Sinaia. Ni se spune, că ar fi atinsŪ de alienațiune mintală.

„Pester Lloyd“ face cunoscutŪ credincioșilorŪ sĕi, că la guvernulŪ din Serajevo este unŪ locŪ vacantŪ de

g a d e pentru Bosnia și Herțegovina, cu salariu anual de 800 fl., și diurnă 400. fl.

Soldatul Misdea din Neapole, care, împușcându-mai mulți camerași ai săi, se condamnase de tribunalul militar la moarte, a fost executat prin împușcare la 9 Iunie st. n. în Neapole.

Sunt numiți cu data de 16 Iunie ofițeri în rezervă la honvești: Iosif Turianu în batalionul 50; Vincențiu Nicoră în bat. 77; Amostu Popescu în bat. 53; Trăianu Sighetu în bat. 10; Nicolau Christu în bat. 47.

În Clușiu, d-șora E. B. dintr-o însemnată familie d'acolo și fiul, de 19 ani, al avocatului P. s'au otrăvit Vinerea trecută din... dragoste. Părinții fetei interzisese tinerului de a mai da p'acolo; din care cauză tineră pareche s'a sinucis.

Din cauza imbulzelii materiei, pentru numărul de așî intrerupem foiletonul, rămânându-l în numărul următor.

Mesagiul de închidere a parlamentului român.

Domnilor Senatori,
Domnilor Deputați,

Lungă și laborioasă a fost sesiunea actuală a Corpurilor Legiuitoare. Ați avut de îndeplinit una din cele mai grele misiuni: aceea de a face revisia constituției și de a da țerei o nouă lege electorală.

Acastă reformă era cerută de progresul moral și material realizat de națiune în timpul de apröpe două decenii. Trebuința ei era simțită de țera întrögă. Cu toate acestea, realizarea ei era anevoioasă și soluțiunea nu a putut fi formulată imediat în mod precis. Prin desbateri amănunțite și luminate ați dat timp tuturor a cugetă matură asupra ceea-ce era de făcut, și ați isbutit a realiza un nou și însemnat progres.

Opera d-vöstre dă țerei corpuri electorale formate în vederea intereselor generale ale națiunii și înconjöră independența alegătorilor și moralitatea votului de garanți puternice. Astfel, ați asigurat viitorul națiunii și țera, d'imprenă cu Mine va păstră o via recunoscință acelora, cari au putut termina cu succes o lucrare atât de delicată și de însemnată.

Reforma acăta isprăvită, o nouă eră începe, în care cu toți și din toate puterile trebuie să lucrăm la dezvoltarea morală și materială a țerei, la întărirea rezultatelor dobândite cu atăta muncă, cu atătea sacrificii, și cu atăta virtute.

Activitatea d-vöstre nu s'a mărginit înșă aci, și ați căutat a da satisfacere multor nevoi și trebuințe, prin examinarea și votarea de legi financiare și economice. Legile pentru firmele comerciale și pentru îmbunătățirea caselor de credit agricol, legile pentru îmbunătățirea măcar în parte a poziției magistraților și pentru gradațiunea profesorilor, legea pentru diferite construcțiuni, între cari aceea a catedralei și a altor sante locașuri, ocupă locul principal; toate aceste legi vor produce, nu mă indoiesc, efectele lor salutare.

Aceste sacrificii s'au putut face de cătră țera, căci, de și o mare crisă agricolă bantue totă Europa, finanțele nostre au mers prosperând, grațiă acordului dintre camera și guvernul pentru a manșine pe baze solide și reale echilibrul constant între venituri și cheltueli.

Domnilor Senatori,
Domnilor Deputați,

Prin instituirea domeniului Corönei, ați afirmat din nou că monarchia ereditară constituțională este petra ungiulară a edificiului nostru național, și ați voit să-mi dați o nouă dovadă de iubire și de încredere. Primesc acăst semn de devotament cu recunoscință, și fiți încredințați, că în palatul meu, care este al națiunii, toate ideile, toate simțemintele, toate nevoile cele mari ale țerei, vor găsi tot-d-a-una un răsunset puternic, și în toate împrejurările un sprijin calduros.

Întăriți în lăuntru, putem privi cu siguranță viitorul, și constatăm cu fericeire, că purtarea noastră firmă și prudentă, dezvoltarea noastră continuă și pacinică, însuflă pretutindenea încredere, și că România are astăzi în Europa o pozițiune, de care se pöte mândri.

Domnilor Senatori,
Domnilor Deputați,

Terminându acăstă sesiune importantă, vă întörceți la căminul d-vöstră cu consciința, că ați lucrat cu înțelepciune și cu sirguintă la realizarea unei mari reforme, care nu va întârșia a-șî da rödele sale bine-făcötoare.

Vă urez dar, d-lor Senatori și d-lor Deputați, din tot sufletul, ca Döeu, care totdeuna a ocrotit scumpă noastră patriă, să biazăcuvinteze holdele nostre, răsipindu astfel grijile ce am avut cu toți în acăstă primăvară. Și de astădată ne despărșim, precum ne întrunim totdeuna, cu strigătul care ne însuflește și ne unesce pe toți: Să trăiască România!

CAROL,

(Urmăză semnăturile d-lor miniștri).

„Liberale alegeri“ în Ungaria.

Cetim în „Pesti Naplo.“

Verhovay și Csätar figură ca conducători ai popoului în țera, unde Széchenyi, Kossuth și Deák fuseseră conducătorii lui. Bucure-se dör cei de la guvernul pentru că și acăsta numai lui avem a-o mulțami. Mai cutěză öre acăst guvern să afirme, că și de acăstă dată »incre-

derea națiunii« a fost care a dat partidului guvernamentală maiortatea?

Numai minciun semi-oficiose pot afirma așa ceva. Decursul alegerilor protesteză sus și tare contra unor aserțiuni mincinoase. Chiar și orbul vede, că statul luptă din toate puterile contra națiunii numai ca guvernul să învingă. Ministrul face răsboiu opoziției. De liberă alegere nici urmă n'ăfi în Ungaria, numai în cercuri unde guvernul n'are, de felul partidă, mai pöte fi vorba de liberă alegere. Guvernul își pune candidați, plătesce cheltuelile grozav de mari electorale, face cöteș din toți funcționarii și silesce pe alegători, ca să voteze pentru candidați săi.

Lege în Ungaria nu există, legea electorală este ca o lege ce n'a primit încă sancțiunea. »Forța priměză dreptul« este principiul guvernului.

Și cu toate acestea partidul guvernamental pierde cercurile pe rëndü. El slăbesce. Totă puterea statului și grămădile de bani ale partidului dela putere n'au fost în stare să suprim opozițiunile, pentru că spiritele ard de dorul libertății. Partidul dela guvern e moralmente batut. Este evident, că Ungariei nu-i trebuie regimul de astăzi, el s'a impus națiunii cu forța.

Dacă s'ar lăsă alegerile libere, atunci partidul guvenamental nici cinci-öeci de deputați n'ar puté scöte. Urmarea firéscă a violenței este anarchismul, sunt Verhovay și Csätar. Politica guvernului a făcut, că poporul nu se mai îndestulesce cu radicalismul partidului independent, și că direcțiunea cea mai extremă este cea mai populară. Diarele guvernamentale injur pe agitatorii, și nu observă, că cel mai mare agitator contra ordinei publice și sociale, contra legilor și auctorităților este însuși guvernul.

Mergă tot așa mai departe, și va vedé, unde vom ajunge. Pentru că fizica öice, că cu cât presiunea e mai mare, cu atât e mai mare și rezistența. Antisemitismul, de care se sparia partidul de la guvern așa de tare, nu este cauză, ci efect. Pöcatele economice, financiare și administrative ale guvernului au contribuit toate de a discompune societatea, și acum societatea e bolnavă. Și bolnav este și parlamentul förte bolnav, acăsta vom vedé-o. În zadar se mai razimă guvernul pe maiortatea, puterea și auctoritatea sa. Prestigiul său s'a înfrénat încă înainte de alegeri și la alegeri și-a pierdut și mai mult auctoritatea.

Puterea s'a de a învinge s'a dovedit de nesuficientă, și numai sub scutul baionetelor armatei a putut continua și isprăvi alegerile fără răscolă. De septemăni întregi a fost stare de asediu în Ungaria. Și ce valorează maiortatea guvernului? Ce capacitate s'au recutat de guvern?

„Pesti Naplo“ constată că partida dela guvern și-a pierdut puterea cuceritoare apoi continuă:

Resultatul alegerilor ne arată că cu deosebire antisemitismul a dat dovede, că are putere cuceritoare și că tocmai în ținuturile locuite de Maghiari s'au răscolit adenc și infocate pasiuni contra sistemului actual; s'a dovedit că partidul dela guvern numai cu călcări de lege și cu forța învinge, dar și aceste au răsas fără efect unde au fost întempinate de pasiunile agitate.

Are guvernul de gând să ducă țera și de aci înainte pe acăsta cale?

Trädarea din Aradü.

În Nr. 87 al diarului nostru am öis, că nu scim decât deputații Belesü și Gurbanü, aleși în comitatul Aradului cu concursul partidei guvernamentale, vor merge cu guvernul său, după cum au declarat ei în apelul lor cătră Români, vor merge cu partida națională. Apelul d-lui Desseanu și conșoi în adevör öicea, că fracțiunea care s'a angajat cu guvernamentalii la alegeri, va sta pe baza programei dela Sibiu și că a proclamat pe D-nii Gurbanü și Belesü candidați ai partidei naționale române.

Lumină se face acuma, trädarea se dă pe față.

„Aradi Hirlap“ publică în numărul său dela 21 Iunie două declarațiuni din partea numiților domni, din cari se vede clar și limpede, că s'au vëndut guvernului. D. I. Belesü, ales deputat în cercul Radnei, declară următoarele: »Domnule redactor! Față cu faimele răspondite prin diare, că subscrisul nu se numără printre membrii partidei liberale maghiare, te rog a anunța, că eu mi-am pus candidatura pe baza principiilor partidei liberale și că pe aceeași basă am fost ales; prin urmare astfel voi represenat, ca membru al acestei partide, cercul Radnei în dietă.« I. Belesü.

De altă parte aceeași declarațiune o face și d. Constantin Gurbanü, ales deputat în cercul Iosășelului.

Unde a răsas, domnule Desseanu și conșoi, partida națională română și programa de la Sibiu? Öiceți în manifestul d-vöstră:

Unde'sü doi puterea cresce
Și dusmanul nu sporesce

Nu cumva cei doi deputați ce i-ați ales s'a unitt cu tisaștii ca să nu sporéscă partida națională română? Nu cumva acăstă partidă e dușmanul de care vorbēți în apel?

Feréscă Dumneöeu națiunea română de astfel de conducători cari, lucrându în realitate pentru dușmani, mai au încă nerușinarea să strige'n gura mare, că lucră pentru națiunea română.

Halalü se le fie!

Corespondența noastră din Comitate.

Biserica albă, 19 Iunie.

Deși cam täröiu, viu a vă referă despre decursul alegerii de deputat dietal în cercul electoral Sasa, a d-lui Vincențiu Babeșü, al cărui contra-candidat a fost d. Leontin Simonescu.

Öiua alegerii era decisă pe 16 Iunie călindar nou. Alegătorii partidei naționale cu o öi mai înainte făcură pregătirile spre a merge la locul de alegere. Comuna Mercina cu protopopul Ioan Popovicu și fiul său Alexandru, preot, înșoiți de inteligința și cu al doilea preot Teodosie Popovicu în frunte, făcură începutul. La hotarul comunei Vraniu, fuseră întempinați de presiul partidei naționale Iosif Tamașelü, de inteligință și 125 de alegători. Însuflești de sântenia cauzei, între urăi de »să trăsă Babeșü,« întrunindu-se i-și luară cursul spre Irtöf, alăturându-se la acăst cortegiu alegătorii acestei comune cu preotul lor Teodor Panciovanü și învötătorul Ioan Miclea, și deaci prin comuna Vraniu Racașdia, unde asemenea au fost bine primii de brava preoți și inteligință; de aci își luară drumul spre Ciuchiciu. Acăsta comună, care până aci era servilă și cunoscută de antinațională, de acăstă dată s'a purtat romănesce, sciindu acum, că rölul a provenit dela conducătorii sedusi de interese proprii. Acum însă a fost condusă de adevörați fii ai nației, de preotul lor deja sätul de amăgirea contrarilor nostri și de cei 3 frați ai chnezului (judelui) comunal Năidășanü, cari cu o rară tenacitate s'au opus părintelui lor întimidat, ca'n tolö locul, de auctoritățile administrative. Acestor 3 frați și în mare parte soșii celui mai în etate dintre ei, a comerciantului George Năidășanü, care cu o septemăni înainte de alegere, nici că primia pe alt om în prävălia sa, decât pe care se declară că e aderinte al lui Babeșü; se pöte mulțami, că albia 3—4 alegători au votat pentru candidatul guvernamental era maiortatea, o sută la număr pentru candidatul național. Bravi frați Năidășanü cu 300—400 inși, în frunte cu musica și un car cu 4 boi încarcat de flori în semn, că o pinca voiesce a aréta, că trăiesce și nu renunță la drepturile ei legale și naturale, au eșit înainte alegătorilor, ce veniau la hotar, și acolo resfirându florile pe drum înainte alegătorilor, s'au oprit și cu toții jucându hora națională, i-au invitat la casa lor. Deaci, punendu înainte cortegiului un car lung cu 8 boi, în care erau așeșati vrö 52 alegători și boii decorați cu flori, au pornit spre Macoviște, de unde, primii fiind ărași cu hora națională, au mers spre Slatina, ultima comună spre Sasa, unde asemenea au fost bine întempinați jucându și aici hora națională, poporul, care până aci stetea în räu nume și erau considerați de slab Români. Grațiă cerului însă, că d'astă dată am fost fericiți de a vedé contrariul și că schinteia de iubire a nației și în ei s'a aprins. Acăst rezultat încă are de a se atribui preotului, învötătorului local și celor patru frați bravi ai judelui comunal Vișanü, cari nu se lăsă a fi sedusi de nici o promisiune și amăgiri, ci s'au opus bărbătesce încercărilor părintelui lor, de altcum om de omenia, dar și el terorizat.

Din acăstă comună încă abia 3—6 votară pentru candidatul guvernamental, iară cei lați vro 70 votară toți pentru Babeșü. Amintesc, că în comuna Iadia, unde avem bravi preoți, între cari au eselat preotul gr. cat. Madnicea și învötătorii, asemenea numai chnezul (judele) și notarul, au votat cu guvernamentalii, era ceilalți alegători peste o sută la număr, ce iarăși se pöte în parte atribui părintelui, judelui comunal, care a discreditat cu totul pe fiul său chinez, au votat pentru Babeșü. Öicova română ca totdeuna și acum s'a purtat bărbătesce, votându cu noi, după cum sci chiar și chnezul, care și la alegerile trecute, el a purtat stindardul partidei naționale. Alegătorii partidei naționale, cari au ajuns Duminecă sera la locul de alegere s'au așeșat preste nöpte la o crășmă mică afară de oraș unde cu plăcere și adănc emoționat privei la ei vödendu-i îngrijați pentru öiua de mäne, și obosiți de drum, venindu ei mare parte pe jos, cum își scödeu din straiță cöpă, și o bucată de mălaiu și se culcau afară unul lângă altul, pe petrișul gol, pe când cei guvernamentali aduși cu căruțe plătite nu știu din ce fond și isvor, cu o față ce arată lupta crăncenă din inimă, lor pentru sinuciderea lor propriă, își petrecu, decât se pöte numi petrecere în ospëtării și în salele acele.

n care până aici numai domni avu intrare. Bău bere vinu, și ce inima, séu mai corectu dîsu, satana le poftia, și mâncau papricașu câtu le trebuia, dăndu în schimb numai unu biletu séu chiaru și fără acela, că așa cu atătu mai amară se le fie diua de mănă, a alegerei în care după ce vîdură domni, că sunt în mare minoritate, se desamăgiră dar pentru astă dată târziu, răs-pîndindu-sé în ospătării la arătarea biletelor, că acum nu sé mai dá pe ele, ci numai pe banî. Alegătorii guvernamentali români, rușinîndu-se de fapta lor, după alegere înfășurau și ascundéu stindardele lor, și trecendú cu căruțele cătră casă printre alegătorii partidei naționale și aderinților acesteia, erau primiți de cătră naționaliști cu cuvintele: »Iudo, bunî au fostu arginții și papricașul? pfui, mănă-vé rușinea.« Din contră naționaliștii, cari au rămasu toți până la publicarea rezultatului alegerei în mai multe grupe jucau hora, intrau în ospătării și cu unu tonu disprețuitoru, cereau sé li se dea și lor cele trebuincio-se, nu pe bilete ci pe banii lor și sé mai bea apă rece și dușmanii lor. La 5 ore după améđi președinele comisiunei alegétore, d. Antonescu, publică rezultatul alegerei; deputatul naționalu întruni 877 de voturi, iară guvernamentalul 459. Babeșu se dechiară deputatul cercului electoralu de Sasca alesu cu majoritate de 418 voturi, și mulțami alegătorilor pentru purtarea esemplară ce au dovedit și prin care și-au căștigatú onóre înaintea și a streinilor.

D. Alexandru Popoviciu, preotú în Mercina, mulțami președintelui pentru tactica bună și conducerea imparțială, ér poporul în cea mai bună ordine se resfiră strigandú »se trăiască Babeșu« și plinú de însufletire, promițandú totodată, căci nu-i va succede mai multú ale impune deputatú contra voinței lor și ne-aderinte programei naționale.

Petrecerea a duratú până la 3 ore după međul nopții. Notezú aci că dintre preoți, numai preotul românú Pauloviciu din Rusova-nouă și preotul gr. cat. din Mercina Miocú Frențiu, au fostú în tabăra inimică, dar prin această faptă au produsú în poporú mare iritațiune contra lor și s'au făcutú nesuferiți.

Senior Cato.

Bistrița, 19 Iunie

Erf în 18 l. c. a fostú alegerea de deputatú în cercul electoralu alú Bistriței. Candidați au fostú Friedricu Kramer, preotú ev. luteranú cu programa națională săsescă, și Carolu Fluger de partida guvernului. Grațiam presiunei fără părechia, ce a eserceat'o și aici prefectulú Br. Desideriu Banffy prin organele sale subalterne, s'a alesú candidatulú guvernamentalú C. Fluger cu majoritate de 178 de voturi. N'au lipsitú dela actutú de alegere notarii români și juđii comunali și alți reprezentanți duși cu sila. Nu ne vine a condamnă pe cei ce din oficiu sunt constrinși a merge unde poruncesce d. Banffy, însé de condamnatú este acelú notarú românú, care în atari oca-siuni uităndu-și cu totulú și de sângele séu și de demnitatea sa de omú, se face instrumentulú injositorú de corupțorú alú poporului orbitú și sedusú, cum a fostú d. D. Pascu, notarulú cercualú alú Șometelnicului, care fără rușine comandă poporului românú rătăcitú sé mérgă sé mănă și sé bea în socotela candidatului guvernamentalú. Vrednici de a li stigmatizați sunt preoții cari câte unulú séu doi rătăciți au nesocotitú programa națională și ca unii ce sunt independenți întru esercearea voinței lor, au urmatú vocea de sirenă a lui Banffy și au venitú la urna electorală. Insemnú dintre preoți pe ténérulú preotú din Galați Iacobú Briciu, apoi pe preotulú din Șimetelnicú N. Briciu, mai véđut'am pe popa Halesú din Sanționa cu feciorú cu totú, pe popa Popoviciu din Budușu și mai mulți invétatori, între cari l. Nistorú din Santonia, care de bună sémă a voitú sé face acte patriotice, ca astfelú sé capete dela d. Banffy premie de câte 25 fl., de cari se împartú din largițiositatea sa celorú, ce binemeriteză de limba maghiară în actele romănesci.

Preste totú luăndú, Români mai luminați s'au ținutú de programa dela Sibiiú și afară de acei căți-va preoți ignoranți și invétatori servili, alú carorú numărú nu trece peste 10, numai cei comandați din oficiu au lucrátú contra programei nóstre.

Observú, că deși poporulú săsescú este mai luminatú decâtú alú nostru, nu este aptú de acea disciplină, de care este capace Românulú acolo, unde are conducătorii. Cu durere am trebuitú sé audú dela căți-va Romănași, că ei nu au știutú, că după programa nóstră romănescă nu sé rămăná acasă, căci preotulú lorú deși este unu preotú ténérú și nu se póte presupune într'ensulú atăta ignoranță, nu le-a spusú ce au sé face.

Pe valea acesta Românulú are lipsă de mai multă lumină și »Asociațiunea nóstră Transilvană« ar fi bine să îndrepteze atențiunea și asupra acestui ținutú și sé contribuie cu ajutóre pentru ridicarea de școli, de care nu lipsitú în cea mai mare parte.

I. Förfecă.

Reuniunea plugarilor români din Căprióra.

De lângă Mureșu, 2 Iunie 1884.

Mați în 29 Maiú a. c. reuniunea de cultură și cântări a plugarilor români din Căprióra, sub conducerea zelosului invétatorú de acolo Iosifú Mursa a arangiatú unu maialú împreunatú cu teatru în pădurea Capolnașului.

Timpulú fiindú însé nefavorabilú din cauză, că mai totă diua aceea a plouatú, publiculú adunatú la 6 ore améđi s'a retrasú din pădure în școla din Capolnașu unde membrii reuniunei anume D-șóra E. Munteanu și S. Lăzărescu, economá E. Oprea elevulú dela școla cotidiană, S. Toma, economii D. Hanciu, V. Costa, I. Dobrei, I. Spinanțiu, S. Tripon, V. Danciu, I. Popoviciu, G. Popoviciu, I. Spinanțiu. G. Nistorú, I. Popescu, I. Ienci și I. Caucariu jucară piesa teatrală »Curcanii« dramă națională în 3 acte cu unu prologú de G. Ventura.

Spre bucuria publicului ascultatorú au escelatú toți, cari au jucatú aceea piesă teatrală fiindú mai de multe ori aplaudați cu strigátú: »bravo Români.« Cu deosebire au escelatú D-șórele E. Munteanu, fiica invétatorului din Alioșu, și S. Lăzărescu, fiica preotului din Căprióra și E. Oprea fată de economú din Căprióra.

După teatru a urmatú o petrecere animată și veselă până de cu diminețá, la care a participatú și unu publicú numerosú dintre străini, cari au admiratú talentulú Românului plugarú.

Dorimú frațilorú plugari români din Căprióra progesele cele mai frumoșe pe cărarea, pe care au pornitú și sperámú că în curéndú îi vorú imitați și plugarii din comunele vecine.

Unu martorú ocularú.

Inscințare.

Adunarea generálă a »Reuniunei Invétatorilorú Românú Selagieni« se va ține éstú-timpú în comuna Santáu, în 3 Iuliu st. n.

La această adunare se invită toți membrii acestei reuniuni.

Ședințele suntú publice.

Zeláu, 17 Iunie 1884.

Din incredințarea președintelui.

Gavrilú Trifa,
președintele reuniunei.

Societatea »Petru Maiorú.«

Budapesta, 1 Iunie.

Una dintre condițiunile de căpeteniă pentru existența și prosperarea unei societăți este bunăstarea bănescă. În considerarea acestei împrejurări, societatea de lectură »Petru Maiorú« a junimei române din Budapesta datoresce deosebită recunoștință publicului românú pentru bunăvoința dovedită față de dēnsa la totă ocașiunea. În deosebi însé, de astădată se simte îndatoratá a dá espreșiune viuei sale mulțamite Eminenței Sale Părintelui Archiepiscopú și Metropolitú românú gr. cat. alú Blașului, Dr. Ioanú Vancea, pentru darulú de 50 fl.; Présanției Sale Părintelui Episcopú românú gr. or. alú Caransebeșului Ioanú Popasu pentru darulú de asemenea de 50 fl, și Présanției Sale Părintelui Episcopú rom. gr. cat. alú Lugoșului, Dr. Victorú Mihali pentru darulú de 20 fl.

Totodată se află îndemnatá a esprima căldurósa mulțamită Présanției Sale Părintelui Episcopú românú gr. or. alú Aradului, Ioanú Mețianú pentru taxa de membru fundatorú în suma de 50 fl., și dlui Nicolau Fekete-Negrutú redactorú la mai multe foi romănesci, de asemenea pentru taxa de membru fundatorú în suma de 100 fl.

Repețindú mulțamita societăței nóstre, profitámú cu plăcere de ocașiunea de a asigura pe numiții binefăcătorii despre stima și recunoștința ce li-o păstrámú.

Dr. Creniceanu,
președinte.

Aureliu Alexiu,
membru în com. de peste veră.

Mulțamită publică.

Stupca, 2 Iunie.

Domni și Dómele române din Brașovú avurá, după cum aflú din diare, marea și osebita bunătațe a îngriji și sévērși parastasulú anualú pentru repausatulú meu fiu Ciprianú Porumbescú, fostulú profesorú de musică la școlele centrale române și dirigentú alú corului bisericescú la Sf. Nicolae din Brașovú.

Adēncú mișcatú în inima mea prin o atare faptă nobilă, umană și creștinăscă, tot'odată însé și pré consolátore pentru mine, greu lovitulú părinte alú numitului profesorú, mé simtú cu sântēniă datorú a aduce și a esprima respectivilorú Domni și Dómele cea mai adevérată, cea mai căldurósa și mai piósa a mea mulțamită.

Mulțamescú venerabililorú părinti, d-lui protopopú Petricú și parochilorú B. Baiulescú și V. Voina, cari avurá bunătațe a celebra actulú religiosú alú parastasului; mulțamescú apoi onoratului corpú profeso-

ralú alú gimnasiului și alú școlei comerciale; mulțamescú onorațiilorú Domni reprezentanți Eforiei școlare, onorat. Comitete parochia din cetate și din Scheiú precumú și d-lorú reprezentanți ai corpului ofiterescú din Brașovú. Mulțamescú d-lui profesorú gimnasialú A. Bărsanú pentú cuvēntarea ținută la această ocașiune funebă, cum și profesorú P. Dima pentru ostēnela sa, conducendú corulú cântărețilorú la acestú parastasú; mulțamescú d-lorú studenți dela tóte școlele și în fine tuturorú celorla Domni și Dómele, cari din bunătațe inimilorú lorú asitară și depuseră încă și frumoșă coronă de doliu la repectivulú actú funebur.

Recompenseze pré bunulú Dumneđeu cu grațiam pe toți Domni și pe tóte Dómele brașoven pentru prețioșá d-lorú simpatia, cu care onoreză memoria fiului meu într'unú modú atátú de binevoitorú și distinsú!

Iracliu Porumbescú,
Esarehú și parochú.

Diverse.

Cura în cuptorú. — Gendarmeria din Klobouk a descoperitú o crimă îngrozitóre. Soția unui hamalú Maria Illek întreținea relațiuni cu Franz Welinsky, despărțitú de sépte ani de soția sa. Maria Illek hotărí sé-și omóre bărbatulú. Sub motivú ca sé sé vindece atátú ea câtú și bărbatu-séu de o bólă de care suferéu, Maria pregăti o unsóre din flóre de puciosă, petró vénéta și unsóre de porcú veche; cu această unsóre dișe ea bărbatu-séu că trebuie sé se ungă și sé se suie pentru câteva momente în cuptorulú de pâne caldú, ca sé sé vindece. La 15 c. ea seduse pe bărbatu-séu, ca sé facă această cură. Mai întâiu se unse Maria și stătú numai câteva secunde în cuptorú; dér când se pregătea bărbatu-séu sé se suie, Welinsky inferbēntá cuptorulú și nenorocitulú bărbatú fiindú bătutú cu bețe de femeia sa, de amantulú ei și de unu vecinú chematú acolo, anume Thomas Foretnik, fú legatú și închisú în cuptorú, unde muri imediatú. Cadavrulú lui Iosef Illek fú transportatú apoi séra în locuința sa, căci crima se comisese la Welinsky. Gendarmeriei îi părú suspiciosú acestú casú de mórte și descoperi pe criminalú cari furá arestați.

Fabricațiunea mașinelorú infernale. — »The Iron Age,« diarú ce apare în Newyork, scrie: În Newyork și Philadelphia se facú mașine infernale de totú felulú, chiar sub ochii autoritățilorú. În fiecare di plécă din porturile acestorú doue orașe câte 12 aparate. Forma obicinuită a mașinelorú infernale e césulú, care se umple cu unu felú de prafú cu o putere de 200 de ori mai mare ca prafulú obicinuitú. Cea mai îngrozitóre mașină e »mașina de optú dișe,« care conține unu echivalentú de 3000 funți prafú de pușcă. O altă mașină fórte periculósa e »miculú distructorú,« umplutú cu unu felú de sare, alú cărui gazú inspiratú e mortalú. Unu altú soiú de mașină e »mașina de sticlă« în forma unei sticle de bere, ce se póte purtá în buzunarú. Partea de susú a sticlei e umplutá cu unu acidú tare, ce face sé explodeze, prin învértirea unui șurupú, materia cu care e umplutá. Astfelú de sticle s'au trimisú multe în Rusia, ca sé sé întrebuințeze la încoronarea țarului. Cea mai nouă invențiune este »explođetorulú-pălăria.« Totă umplutura ce se aședă în partea de susú în pălăria cântăresce numai 16 uncii, dar are putere de 80 funți prafú și esplodezá, cândú cade pălăria. Aceste au trecere mare în Rusia. Alte mașine suntú în forma cărbunelui și esplodezá cândú se aruncá în focú. Chiar în talpa încălțăminte se ascunde materiá esplosibilă și vai de celú ce umblá unu timpú anumitú cu astfelú de încălțăminte. Unu fabricantú a dișú că póte transformá în mașină infernală: o portocală, o haină, o pălăria, o lopatá, unu funtú de zăcharú. Comandele se înmulțescú mereu.

Bibliografiá.

Din publicațiunile Academiei române au apărutú urmátórele scrieri și se află de vēndare la librăriile Socec în Bucuresci și Krafft în Sibiiú:

1. — Viéta și scrierile lui Grigorie Tamblacú, de Epis. Melchisedecú.

2. — Despre Alexandru Mavrocordatú Exaporitulú și despre activitatea sa politică și literară de D-lú A. Papadopaiú Calimachiu 20 bani.

3. — Dare de sémă despre exosițiunea de electricitate de la Viena din 1883, de d. Em. Bacaloglu. — 30 bani.

4. — Dare de sémă despre exosițiunea de igienă din Berlinú din anulú 1883, de d. Dr. I. Felix. — 50 bani.

Editorú: Iacobú Mureșianu.

Redactorú responsabilú: Dr. Aurel Mureșianu.

